

Kjøbenhavns Posten.

Redigeret af J. P. Grüne.

Udgiven og forlagt af A. P. Linje.

13de Aarg.

Torsdagen d. 1. August 1839.

N. 209.

Sørsendes, ifølge Kongelig allernaadigst Tilladelse, med Posten saavel i Danmark som i Hertugdommerne.

Staden Kjøbenhavns offentlige Samlinger.

Det er nu vel næsten Hvermand befjndt, at den store Malerisamling paa Christiansborg Slot er blevet gjort tilgængelig for Alle og Enhver uden Betaaling. Allerede den af os i sin Tid medveelte Esterretning, at Professor Høyen og Justitsraad Thomsen vare blevne udnævnte til at forestaae samme, maatte gjøre det høist sandsynligt, at der vilde blive anvendt alt muligt for at tilvende Publicum et saa stort Gode, og man saae sig heller ikke længe støffet i sine Forventninger, idet disse Mænds uegennytige Bestræbelser vidste at forskaffe den liberalere Anstuelse af Holdene, de stedse selv have lagt for Dagen, Overvegten over de sædvanlige Hindringer. Disse Mænds Bestræbelser i saa Henseende fortjene saa meget mere almeen Erfjendilighed, som det havde staet dem frit for, efter deres Formands Exempel, at benytte deres Stilling til at gjøre Adgangen til Malerisamlingen til en Indtægtskilde for dem selv, hvorfedt de baade havde funnet erhverve sig pecuniaire Fordele og spare sig en ikke ringe Uleilighed. Den umiddelbare Adgang staer nu Publikum aaben hver Søndag fra Kl. 11—3, paa hvilken Tid Enhver ugeneret kan gennemvandre alle de høie, lyse Sale, hvis Vægge ere beækkede med hün kostbare Samling af Malerier. Omfør man at besee Malerisamlingen paa een af de andre Dage, paa hvilken den staer aaben, nemlig Tirsdag Estermiddag fra Kl. 3—7 og Fredag Formiddag fra Kl. 11—3, saa kan man erholde Adgangskort ved at henvende sig til en af de ovennævnte Herrer. Til andre Tider vil den ikke være aaben uden under særdeles Omstændigheder, t. Ex. for Reisendes Skyld.

Malerisamlingen indeholder noget over 1100 Malerier af omrent 450 Malere af de forfjellige Skoler. Af den hollandske Skole, i Henseende til hvilken Samlingen haade i Ovalitet og Quantitet kan maale sig

med de fleste andre Samlinger i Europa, haves 353 Malerier, af den flamske Skole 173, af den lombardske Skole 62, af den romerske Skole 36, af den neapolitanske, hvorunder tillige nogle saa spanske Malere ere placerede, 17, af den florentinske Skole 15, af den tydiske Skole 79, af den franske Skole 33 og endelig af danske Malere noget over 300 Malerier. Samtlige Arbeider ere opstillede i 12 tilveels store Sale, der indtage største Delen af den Deel af Slottets øverste Etage, der vender ud til Slotspladsen. Som Hjælpemiddel til at besee Samlingen med den behørige Nyte henlede vi i Særdeleshed Oprørksomheden paa afdøde Etatsraad Spenglers raisonerede Catalog, der er udkommet i 1827 og indeholder Beskrivelse over 890 Malerier. Dette med den behørige Dekonomi, men dog tillige fuldstændige, sørdeles brugbare Værk er udsolgt, og man tor saaledes formeentlig snart imødesee en ny Udgave af samme, der tillige indeholder en i samme Form affattet Beskrivelse over de senere tilkomne Malerier. Foruden dette Catalog har man tillige en „Fortegnelse over Malerierne i det kongelige Billedgalleri i Kjøbenhavn“ af Secretair le Maire, der ogsaa er en meget tjenlig Veileding, men ligesom det kan erholdes til en sørdeles billig Priis, saaledes indeholder det ogsaa, som dets Titel udviser, kun en Fortegnelse uden nogen nærmere Beskrivelse. Af dette Catalog, der baade er udkommet paa Tydsk og Dansk, er siden Malerisamlingens Aabning, den 16 Juni dette Aar, solgt henimod 1,000 Exemplarer og et nyt Oplag er allerede under Pressen, medens der i de forrige Aar fun solgtes henimod 50 Exemplarer om Aaret.

Af Fortalen til afdøde Etatsraad Spenglers Catalog sees, at det i Aaret 1821 blev ved kongelig Neolution besalet, at en scientifick Beskrivelse over de kongelige Konstsamlinger skulde forfattes, af hvilket Arbeide Beskrivelsen af Malerierne blev Spangler overdragten. Han gjennemgik af den Aarsag alle i de kongelige Samlinger og paa de kongelige Slotte værende Ma-

lerier, med undtagelse af den historiske Portraitsamling paa Frederiksborg, til hvilс Beskrivelse en egen Commission har været nedsat. Til Lykke var Spengler ingen Commission og efter en i Forhold til Arbejdets Bidtlostighed (Cataloget ene er 570 Pagina stort) og Forfatterens øvrige Forretninger fort Tids Forløb var Beskrivelsen af 1,300 af de mærkeligste Malerier færdig fra hans Haand. Af disse indeholde det omtalte Catalog Beskrivelsen af henimod 900 Malerier.

Begyndelsen til denne Samling blev gjort under Christian den Fjerde, der lod en Deel Malerier forstårlige hos de bedste samtidige italienske og nederlandse Malere, s. Ex. Salvator Rosa, Michel Angelo da Carravaggio, Gerhard Houyhst m. fl. og tog Franz Eleyn og Carl von Mandern, to fortrinlige Konstnere, i sin Tjeneste. Frederik den Tredie lod færre Malerier udføre, men har dog kjøbt nogle kostbare Malerier af udenlandsk Konstnere s. Ex. af Lucca Giordano og Ciro Ferri. Under Christian den Femte blev Konstammeret færdigt, hvilс Indretning Frederik den Tredie havde paabudet og overdraget til Benedictus Grotschilling at udføre. Af dets Værelter var en lang Sal bestemt til Malerier. Det maa allerede ansees som et væsenligt Fremskridt til det Bedre, at man fra nu af mere betragtede Malerierne som en særegen Samling, i Stedet for at de forhen kun havde været ansete som Prydelse for Kongens Værelter. Under denne Konge kjøbtes imidlertid kun faa Malerier, hvorimod Frederik den Fjerde paa sin Reise til Italien kjøbte en Deel både af samtidige og ældre Maleres Værker. Af de Malerier, som Christian den Sjette lod male af saavel indenlandsk som fremmede Konstnere brændte de fleste ved Christiansborgs Slots Brand. Under Frederik den Femte blev Malerisamlingen meget forsøgt ved Kjøb, hvortil han i Særdeleshed betjente sig af en meget kendig Malerihandler, senere Konstammerforvalter, Morell, der i Nederlandene kjøbte flere hundrede Stykker, ligesom han ogsaa paa Auctionen over Cardinal Valenti's Samling fik mange fortrinlige Stykker for en temmelig lav Priis. Denne Prelats righoldige Samling lode Arvingerne nemlig sende til Holland for at udbringe den til den høist mulige Priis, men man havde der paa den Tid ingen sunderlig Sands for italienske Konstnere, og den vigtigste Deel af Samlingen blev solgt for en meget lav Priis. Af disse Tid ester anden anskaffede Malerier vare enkelte komne til Konstammeret, hvorimod de fleste ester gammel Skif vare blevne ophængte i Gemafferne paa de kongelige Slotte Christiansborg, Frederiksborg og Fredensborg; Konstammerets egen Samling betragtedes mere som et Slags Magazin, af hvilket Stykkerne ester Behag

bleve udtagne, naar de ansaaes fornødne til Slottenes Prydelse. Ved Christiansborgs Slots Brand i Aaret 1794 skyldtes det fornemmeligt Spenglers Anstrengelser, at Malerisamlingen blev reddet, paa et Par enkelte Stykker nær, der gif tabte under Branden. Christian den Syvende lod kun meget faa Stykker kjøbe, hvorimod Spengler erholdt Tilladelse til at udsøge enkelte Stykker af de bedste paa Slottene Frederiksborg, Hirschholm, Rosenborg og Frederiksberg og at forene disse med Konstammeret, som nu langt mere hensigtsmæssigere blev ordnet. Under vor nuværende Regent, Frederik den Sjette, er Antallet af Malerierne betydeligen blevet forøget saavel ved enkelte Stykkers Anskaffelse som i Særdeleshed ved Kjøbet af 2 store Samlinger, nemlig Etatsraad West's og Etatsraad Bodendorf's. Det kongelige Konstammeret Locale var imidlertid saa indskrænket, at kun en Fjerdedeel af Malerierne funde sættes til Skue der, og da en Hovedreparation tillige forestod, som gjorde det nødvendigt at rydde Værelserne, og det kongelige Bibliothek desuden behøvede hele Pladsen til en hensigtsmæssig Ordnen af dets Appartementer, saa udvirkedes en kongelig Resolution af 11te Juni 1824, som bestemte, at der skulde indrettes et imidlertid Locale paa det gjenopbyggede Christiansborg Slot og at der tillige i det nye Galleri skulde optages en Deel af de fortrinligere paa de øvrige kongelige Slotte værende Malerier. Foruden denne Samling findes der ogsaa paa Frederiksborg, foruden den store Portraitsamling, en Deel ret gode Malerier. Samlingen paa Fredensborg udgør over 500 Stykker, hvorhos endnu en Deel Værelter paa Frederiksberg Slot og paa Amalienborg ere behængte med Malerier.

Hvad der imidlertid giver de nu senest trufne Foranstaltninger deres største Værd, er, at Samlingen er aabnet til Publicums frie Åbenyttelse, hvilket ikke alene geraader vor nuværende Regent til stedsevarende Være og gjør ham til Øjenstand for sit Folks Tafnemmelighed, men tillige vil bevare et værdigt Minde om de Mænd, ved hvilс liberale Bestrebelser og uegenyttige Opoffrelser sligt er foranlediget. En efter Omstændighederne meget talrig Menneskemasse har allerede taget Galleriet i Diensyn. Hver Søndag har der været henimod 3000 Mennesker (et langt større Antal end der nogensinde før har været hele Aaret) og hver af de andre Dage 4—600 Mennesker *).

*). Vi kunne ikke undlade at benytte den nærværende Leitighed til at henlede Æpmærksomheden paa, hvor vigtigt det er, da man i den seneste Tid mest har indskrænket sig til at forege Samlingen ved Indkjøb af danske Maleres Arbeider, at der bliver dræget den vedbørlige Æmsorg for kun at indkjøbe saadanne Malerier, som høres sig betydeligt over det Almindelige, en Æm-

Idet vi saaledes anerkjende den liberale Aand, der viser sig i de med Hensyn til Malerisamlingen tagne Forholdsregler, ledes Tanken ved en naturlig Ideeas-sociation hen paa Stadens øvrige Konstsamlinger og Anstalter af almindelig Interesse, i hvilken Henseende vi ikke kunne andet end besluge, at flere almoeangavnlige Samlinger deels ere amspærrede for Folket ved en ualmindelig høi og amspændende Betaling, deels ved de Omstændigheder, der ere forbundne med Besøget af samme og som virke hemmende paa Lusten til at benytte den iovrigt frie Adgang.

Hvad Konstmuseet angaaer, da behøve vi blot at henpege paa, at Justitsraad Thomsen er sammes Directeur, for at man vil kunne indsee, at der vil blive virket alt muligt for at gjøre Adgangen for Publikum saa let som Samlingens sørgegne Beskaffenhed og Lokalet tillader det. Vi bemærke iovrigt, at Afleveringen af Konstmuseets Gjenstande, der har medtaget en meget lang Tid, først ganske nylig er tilendebragt. Til Rosenborg Slot og sammes Konstsager er Adgangen, hvorom man henvender sig til Forvalter Stouenberg paa Slottet, meget kostbar og saagedtsom aldeles uoverkommelig for den mindre formuende Deel af Folket. Adgangen til Christianborg Slot og navnligen til de allerede decorerede Værelser, i Anledning af hvilken man henvender sig til Forvalter og Conducteur Hansen, er overordenligt kostbar og maa tilføbes for en Pris, som neppe kan antages at staae i Forhold til de Tings Værdi, man seer. At besee Værelserne i et Slot, er imidlertid ikke af den Almeen=Interesse, at vi skulde anse over, at sligt blev gjort til en Indtægtskilde for Nogen, der iovrigt maatte være værdig til at nyde en saadan Sinecure; thi Slottene kunne dog neppe henvores til de nationale eller populaire Samlinger. Adgangen til Sørets Kirke og Taarn betales ogsaa usforholdsmaessigt dyrt til Menighedens Overgraver. Med Hensyn til det naturhistoriske Museum i Storm-gaden Nr. 187, da er vel Adgangen til samme aaben

sorg vi antage hidtil ikke altid har fundet Sted, da enkelte af de senest indkjøbte Malerier kun ere lidet værdifulde, naar de sammenholdes med de øvrige, tildeels fortrinlige Stokker. Ligefaa meget som vi nemlig anerkjende Natten af at op-muntre de yngre Konstnere, naar disse virkeligে robe Geni og Studium, ligesaalderet passende antage vi, at det stær ved Indkøb af deres mindre heldige Arbeider til Optagelse i denne Samling, der netop ved sin nurørende nationale Charakter ikke alene har tildraget sig Landets egne Indraaneres, men ogsaa Fremmedes Æmærksomhed i en langt høiere Grad end tilforn. Hvis vi findt Stedet her passende dertil, fulde vi med Zethed udpege enkelte Malerier af de senest indkjøbte, som hellere maatte tages bort fra Samlingen igjen.

for Enhver, men ikke uden at man i Forveien henven-vender sig til Professor Reinhardt sammesteds, hvilket er forbundet med flere Omstændigheder end at Adgan-gen til samme efter Menigmands Betragtninger kan faldes let tilgængelig, ligesom man ogsaa i Almindelighed staer i den Formening, at Adgangen ikke er fri for alle og Enhver, en Formening, man uden Tvivl nemmest sik udryddet ved undertiden at besejdtgjøre i vores Avertissementstidender at det modsatte var Til-fældet. Vi bemærke desuden, at den betydeligste og seværdigste Deel af Samlingen, vi vide ikke af hvad Grund, er utilgængelig baade for og uden Betaling, noget, der dog formeentlig snart vil kunne ventes forandret, da denne Spærring allerede har fundet Sted i en Deel Aar. Adgangen er aaben hver Torsdag og Søndag fra Kl. 11—2. Angaaende det an-thropologiske Museum henvender man sig til Dr. med. Professor Stein eller til Dr. med. Prof. Svitzer. Museet selv er i store Kannikestræde Nr. 34. Museet for de nordiske Oldsager er altfor besjendt og besøgt til at det skulde behøve nogen videre Anbefaling eller Omtale. Det smukke, hyggelige Locale, som er blevet samme indrommet paa Christianborg Slot, lader maa-ske intet andet tilbage at onspe end at det var noget storre. Mynt- og Medaille-Cabinettet paa Rosenborg Slot er aabent for Enhver Mandag og Loverdag Formiddag fra Kl. 11—1. Den Moltkeske Maleri-samling er ligeledes aaben for Enhver Onsdag Mid-dag fra Kl. 12—2 i det Thottiske Palais, en Foranstaltung, man saameget mere maa paassionne, som det er meget sjeldent hertillands, at private Folk tilstede Publikum Adgangen til deres Konstskatte. Nærmere Underretning om denne Malerisamling meddeles vel-villigen af Professor Møller paa Charlottenborg. Det Kongelige Bibliothek og Universitets-Bibliotheket ere aabne hver Dag fra Kl. 11—2, i de 2 første Timer til Udlaan. Det Classenske Bibliothek er aabent Tirsdag, Onsdag, Torsdag, Fredag fra Kl. 12—2. Den botaniske Have er aaben hver Torsdag fra Kl. 8—12 og 2—7 og iovrigt til andre Tider, naar man henvender sig til Gartner Mørch sammesteds. Enhver, der vil see Konstakademiets Sigursal, kan henvende sig til Portneren paa Charlottenborg, der foreviser samme. Brue Kirke vises, efter hvad vi antage uden Betaling, naar man henvender sig til Kammerraad Kloster Hansen, eller til Overgraver Zweidorff. Den øverste Deel af Rundetaarn er tilgængelig for En-hver Onsdag og Loverdag fra Kl. 12—1.

(Slutningen følger).